

LOGOPED SHAXOBCHALARIDA O'QUVCHILARGA TIBBIY-
PSIXOLOGIK, PEDAGOGIK, KORREKSION-TARBIYALASH
TAMOYILLARINI SHAKLLANTIRISH

Tojikulova G.F

*Jizzax davlat pedagogika universiteti
Maxsus pedagogika kafedrası o'qituvchisi*

Ushbu maqola logoped shaxobchalarida o'quvchilarga tibbiy-psixologik, pedagogik, korreksion-tarbiyalash ishlarida o'qituvchi-defektolog, o'qituvchi-logoped, musiqa, instructor jismoniy madaniyat, o'quvchilar bog'chasiga biriktirilgan o'qituvchi psixolog, tarbiyachilar va tibbiyot xodimlari tomonidan poliklinikasining bosh hamshirasi va pediatri. O'quvchini har tomonlama o'rganish, o'quvchi uchun eng maqbul ish usullarini tanlash, ta'lim mazmunini tanlash o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda amalga oshirishga o'rgatishda ilmiy yondashuvlar asosida yoritilgan.

Tayanch so'zlar va iboralar: logoped shaxobcha, o'quvchilar, tibbiy-psixologik, pedagogik, korreksion-tarbiyalash, o'qituvchi-defektolog, o'qituvchi-logoped, musiqa direktori, instruktor jismoniy madaniyat, o'quvchilar bog'chasiga biriktirilgan o'qituvchi psixolog, tarbiyachilar va tibbiyot xodimlari tomonidan poliklinikasining bosh hamshirasi va pediatri.

Аннотация: Статья предназначена для логопедов по медико-психологической, педагогической, коррекционно-воспитательной работе, педагога-дефектолога, педагога-логопеда, музыкального руководителя, инструктора по физической культуре, педагога-психолога при детском саду, воспитателей и старшей медсестры. и педиатры поликлиники медперсоналом. Комплексная проработка студента, выбор наиболее подходящих для студента методов работы, выбор содержания обучения осуществляется на основе научных подходов к обучению студентов, реализуемых с учетом индивидуально-психологических особенностей обучающихся.

Ключевые слова: логопед, студенты, медико-психологический, педагогический, коррекционно-педагогический, педагог-дефектолог, педагог-логопед, музыкальный руководитель, инструктор по физической культуре, педагог-психолог при детском саду, воспитатели и старшая медсестра и педиатры поликлиники медицинский персонал

Annotation: This article is intended for speech-language pathologists in medical-psychological, pedagogical, correctional-educational work, teacher-defectologist, teacher-speechtherapist, musicdirector, instructorphysicalculture, teacher-psychologist attached to the kindergarten, educators and the head nurse and pediatricians of the

polyclinic by medical staff. Comprehensive study of the student, the choice of the most appropriate methods of work for the student, the choice of the content of education is covered on the basis of scientific approaches to teaching students to implement taking into account the individual psychological characteristics of students.

Keyword: speech therapist, students, medical-psychological, pedagogical, correctional-educational, teacher-defectologist, teacher-speech therapist, music director, instructor physical culture, teacher-psychologist attached to the kindergarten, educators and the head nurse and pediatricians of the polyclinic by medical staff.

O'quvchilarni murakkab psixologik, tibbiy va pedagogic qo'llab-quvvatlash tizimi nogironlar ta'lim jarayonida sog'liqni saqlash. Nogiron o'quvchini psixologik va pedagogik qo'llab-quvvatlash, o'quvchiga va ota-onaga har xil darajadagi mutaxassislar tomonidan rivojlanish, ta'lim, tarbiya, sotsializatsiya muammolarini hal qilishda psixologik - pedagogik yordam va yordamning murakkab texnologiyasi sifatida qaralishi mumkin. Muvofiqlashtirilgan tartib. Ushbu toifadagi o'quvchilar uchun o'quv jarayonining o'ziga xos xususiyatlari bilan bog'liq masalalar bo'yicha axborot - ma'rifiy, tushuntirish ishlarini olib borish uchun nogiron o'quvchilarning ta'lim sinfiga samarali integratsiyasini ta'minlash, o'quv jarayonining barcha ishtirokchilari - o'quvchilar bilan va ularning ota-onalari (qonuniy vakillari), o'qituvchilar.

Imkoniyati cheklangan o'quvchilarga psixologik, tibbiy va pedagogic yordam ko'rsatadigan xizmat yaratilgan bo'lib, u o'quvchini butun ta'lim davrida boshqaradi. Eskort xizmatiga mutaxassislar kiradi: o'qituvchi-defektolog, o'qituvchi-logoped, musiqa direktori, instructor jismoniy madaniyat, o'quvchilar bog'chasiga biriktirilgan o'qituvchi psixolog, tarbiyachilar va tibbiyot xodimlari tomonidan poliklinikasining bosh hamshirasi va pediatrlari. O'quvchini har tomonlama o'rganish, o'quvchi uchun eng maqbul ish usullarini tanlash, ta'lim mazmunini tanlash o'quvchilarning individual psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Nogironligi bo'lgan guruhlarda o'qishning butun davri mobaynida eskort xizmatining asosiy ish yo'nalishlari:

1. O'quvchilar shaxsiyatining kognitiv, motivatsion va hissiy-irodali sohalari diagnostikasi.
2. Analitikish.
3. Tashkiliy ishlar (o'quvchilar bog'chasi uchun yagona axborot maydonini yaratish, ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilariga yo'naltirilgan - katta va kichik o'qituvchilar kengashlarini o'tkazish, ma'muriyat vakillari, o'qituvchilar va ota-onalar bilan o'quv uchrashuvlari)
4. O'qituvchilar, o'quvchilar va ota-onalar bilan maslahat ishlari.
5. Profilaktik ishlar (shaxslararo o'zaro ta'sir muammolarini hal qilishga qaratilgan dasturlarni amalga oshirish).

6. Korreksion-rivojlantirish ishi (o'quvchilar bilan individual va guruhli darslar).

Psixologiya, tibbiyot, pedagogika va korreksion pedagogikasi sohasidagi turli mutaxassislarining say -harakatlarini birlashtirish psixologik va tibbiy pedagogik kompleks yordam tizimini beradi va nutqida nuqsoni bo'lgan va kechikkan o'quvchining muammolarini samarali hal qiladi. aqliy rivojlanish.O'qitish shakllari, mazmuni va tadbirlarni amalga oshirish rejasi 5-6 va 2-8 yoshli kompensatsion yo'nalish guruhlarining barcha o'quvchilari uchun ustuvor bo'lgan nutqni rivojlantirish, fikrlash va uning kamchiliklarini korreksion vazifalari guruhda va individual darslar. Darslarning mavzusi, maqsadi, mazmuni, uslubiy joylashuvi dasturlarga muvofiq belgilanadi: —Taxminan moslashtirilgan dastur 3 yoshdan 7 yoshgacha bo'lgan nutqning jiddiy buzilishi (umumiy nutq rivojlanmaganligi)bo'lgan o'quvchilar uchun boshlang'ich sinflarda kompensatsion yo'naltiruvchi guruhida korreksion va rivojlantirish ishlari-N.V.Nishcheva

—Tuzatuvchi rivojlantiruvchi ta'lim va tarbiya E.A.Ekjanova,E.A.Strebeleva

—Rivojlanishida nuqsonlari bo'lgan o'quvchilarni o'qitish va o'qitish S.G.Shevchenko; R.D.Trigger; G.M.Kapustina; I.N.Volkova. va logoped va o'qituvchi-defektolog, o'qituvchi-psixologning uzoq muddatli ish rejada olib borganlar.Nogiron o'quvchilar bilan darslarni rejalashtirish asoslanadi tematik va konsentrik tamoyillar. Tematik printsip Kognitiv va nutq materiallarini tashkil qilish, dars nafaqat lingvistik(yoki nutqiy)mavzuni tanlashni,balkio'quvchining atrofidagi ob'yektiv dunyoni o'rganishni taklif qiladi. Bu guruhning barcha o'qituvchilarining ishida yaqin munosabatlarga imkon beradi. Mavzuni ochish bu Yerda amalga oshiriladi har xil turlari darslar: sinfda tashqi dunyo bilan tanishish, nutq, chizmachilik, modellashtirish,qo'llash,dizayn,o'yinlarda.Bir qismini nutq terapevti,bir qismini tarbiyachi bajaradi,shuning uchun bir vaqtning o'zida o'qish paytida qo'yilgan va hal qilinadigan vazifalar bir-biri bilan chambarchas bog'liq.

Korreksion-tarbiyalash ishlari tizimli va muntazam olib boriladi.O'quvchining individual darslarda olgan bilim, qobiliyat va ko'nikmalari o'qituvchilar, mutaxassislar va ota-onalar tomonidan mustahkamlanadi. Kompensatsiya guruhining har bir o'quvchisi uchun individual daftar tuziladi. Unda sinfda olingan bilim, ko'nikma va malakalarni mustahkamlash uchun topshiriqlar yoziladi.O'quvchining ota-onalar, o'qituvchilar rahbarligida dars olib borayotganini hisobga olib, daftarda logoped taklif qilingan vazifalarni bajarish uchun uslubiy tavsiyalar beradi. Ish kunlarida o'qituvchilar daftar yordamida o'quvchi bilan ishlaydilar, hafta oxirida daftar ota-onalarga uy vazifasi uchun topshiriladi.

Nogiron o'quvchilarni o'qitish va tarbiyalashning maxsus shartlarining tavsifi
Psixolog-pedagogik yordam: Differentsial sharoitlarni ta'minlash (dars yuklarining optimal rejimi). Psixologik va pedagogik shart-sharoitlarni ta'minlash (ta'lim

jarayonining tuzatuvchi yoʻnalishi;oʻquvchining individual xususiyatlarini hisobga olgan holda,oʻquvchilar bilan ishlashning yosh shakli-oʻyin faoliyati,qulay psixo-emotsional rejimga rioya qilish;zamonaviy pedagogic texnologiyalardan

foydalanish)shu jumladan,oʻquv jarayonini optimallashtirish,uning samaradorligini oshirish uchun axborot, kompyuter texnologiyalari;

Ixtisoslashtirilgan shart-sharoitlarni taʼminlash (nogiron oʻquvchilarga moʻljallangan maxsus oʻquv vazifalari toʻplamini qoʻyish;oʻqitish mazmuniga odatdagidek rivojlanayotgan tengdoshining taʼlim mazmunida mavjud boʻlmagan oʻquvchilar muammolarini hal qilishga qaratilgan maxsus boʻlimlar kiritish; oʻquvchilarning maxsus taʼlim ehtiyojlariga qaratilgan oʻquv-uslubiy vositalar, ixtisoslashtirilgan oʻquv va korreksion dasturlari; oʻquvchining rivojlanishidagi buzilishning oʻziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda tabaqalashtirilgan va individual taʼlim; individual va guruhli korreksion sinflarida oʻtkaziladigan oʻquvchiga murakkab taʼsir);Sogʻliqni saqlash sharoitlarini taʼminlash(sogʻliqni saqlash va himoya rejimi, jismoniy va ruhiy salomatlikni mustahkamlash, oʻquvchilarning jismoniy, ruhiy va psixologik ortiqcha yuklanishining oldini olish, sanitariya-gigiyena qoidalari va meʼyorlariga rioya qilish);Nogiron oʻquvchilarning rivojlanishidagi buzilishlarining ogʻirligidan qatʼi nazar, ularning ishtirokini taʼminlash. Oddiy rivojlanayotgan oʻquvchilar bilan birgalikda madaniy- koʻngilochar,sport va sogʻlomlashtirish va boshqa boʻsh vaqtlarini oʻtkazish;Aqliy va (yoki) jismoniy rivojlanishining murakkab buzilishlari boʻlgan oʻquvchilarni oʻqitish va tarbiyalash tizimini rivojlantirish.

Korreksion ishlarini amalga oshirishda muhim. Korreksion ishlari ixtisoslashtirilgan maʼlumotga ega boʻlgan malakali mutaxassislar va belgilangan mavzu doirasida majburiy kurs ishlarini yoki boshqa kasbiy tayyorgarlikni tamomlagan oʻqituvchilar tomonidan olib boriladi. Nogiron oʻquvchilarning boshlangʻich sinfning asosiy taʼlim dasturini ishlab chiqish,oʻquvchilarning jismoniy va (yoki) aqliy rivojlanishidagi kamchiliklarni korreksiyalash maqsadida:

1nutq terapev toʻqituvchisi,1oʻqituvchi-defektolog 1ta taʼlim psixologi,2tamusiqiy direktor,1 ta jismoniy tarbiya oʻqituvchisi.

Oʻquv-didaktik material,maxsus oʻquv qurollari,oʻquv-oʻyin va didaktik materiallar, multimediya, audio va video - jamoaviy va individual foydalanish uchun materiallar tomonidan tizimlashtirilgan keying boʻlimlar:

Nutqni rivojlantirish va uning kamchiliklarini korreksion. Albomlar, nutq terapiyasi tekshiruv vositalari.Leksik mavzular boʻyicha koʻrgazmali materiallar. Savod oʻrgatish uchun tayyorgarlik. Kognitiv psixik jarayonlarning rivojlanishi. Nozik va umumiy vosita koʻnikmalarini takomillashtirish.Oʻqituvchilar,korreksion pedagogikasi mutaxassislari, tibbiyot xodimlarining korreksion choralari ishlab chiqish va amalga oshirishdagi oʻzaro taʼsir mexanizmi. taʼlim sinfsi oila va jamiyatning boshqa institutlari sohasida ixtisoslashgan boshqa tashkilotlar. Ichki aloqa

mexanizmi:

Boshlang'ich sinf o'quvchilarning umumiy nutqining rivojlanmaganligini va aqliy zaifligini to'g'rilashda o'qituvchining ishining barcha sohalari-logoped, o'qituvchi-defektolog, o'qituvchi-psixolog va korreksion guruhlari tarbiyachilarining o'zaro bog'liqligi muhim rolo'ynaydi. Musiqiy rahbar va jismoniy tarbiya

Direktorining ular bilan birgalikdagi ishlari juda katta ahamiyatga ega. Bundayo'zaro ta'sirga ehtiyoj nogiron o'quvchilarning xususiyatlaridan kelib chiqadi.

TNR va DPR bilan kompensatsion yo'naltirilgan guruhlarda, axloq korreksion ishlari tizimini qurishda, mutaxassislarning birgalikdagi faoliyati shunday rejalashtirilganki, o'qituvchilar o'quvchi bilan ishlashini umumiy asosda quradilar. pedagogik tamoyillar alohida emas, balki har birining ta'sirini to'ldiruvchi va chuqurlashtiruvchi. Korreksion -tarbiyaviy faoliyat modeli ajralmas tizimdir. Maqsad - ta'limni tashkil etish sinfdagi axloq korreksion ishlari nogiron o'quvchilarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ularga quyidagilar kiradi.

Nutq buzilishi bo'lgan o'quvchilar (umumiy nutq rivojlanmagan, fonetik-fonemik rivojlanmagan);

O'quvchilar(konstitutsiyaviy, somatogen, psixogen);

Organik geneziya xulq-atvorining buzilgan shaklidagi o'quvchilar (giperaktivlik, diqqat etishmasligi buzilishi);

Miya yarim falaji bo'lgan o'quvchilar;

Korreksion ishining maqsadi: Boshlang'ich sinfdagi nogiron o'quvchilar uchun tuzatuvchi va rivojlantiruvchi ta'lim mazmunini tizimlashtirish, umumlashtirish va boyitish. Vazifalar:

1. Nogiron o'quvchining ijtimoiy tajribasini boyitish va tengdoshlar jamoasiga barkamol kiritish uchun har tomonlama rivojlanishi uchun sharoit yaratish;

2. Shakl kognitiv jarayonlar va aqliy faoliyatini rag'batlantirish; tabiat va jamiyat haqidagi bilimlarni o'zlashtirish va boyitish; bilish vositasi sifatida kognitiv qiziqish va nutqning rivojlanishi.

3. Tashkil etuvchi organizmning funktsiyalarini takomillashtirish, motorli ko'nikmalarni, nozik qo'l harakatini, vizual-fazoviy muvofiqlashtirishni rivojlantirish.

4. Nogiron o'quvchilarning ijtimoiy hayotga optimal kirishini ta'minlash.

5. O'quvchilarda dunyoga estetik munosabatni shakllantirish, obrazlarning estetik tasavvurlarini to'plash, estetik didni, badiiy qobiliyatni rivojlantirish, badiiy faoliyatning har xil turlarini rivojlantirish. Korreksion ishlarining mazmuni quyidagi tamoyillar bilan belgilanadi: O'quvchining manfaatlarini hurmat qilish. Printsip o'quvchining manfaatlarini hisobga olgan holda o'quvchining muammosini maksimal darajada hal qilish uchun mo'ljallangan mutaxassislarning pozitsiyasini belgilaydi.

Muvofiqliq. Bu tamoyil tashxis, korreksion va rivojlanishning birligini

taʼminlaydi, yaʼni, nogiron oʻquvchilarning rivojlanish xususiyatlarini tahlil qilish va nuqsonlarini korreksionga tizimli yondashish, shuningdek, turli darajadagi mutaxassislarning har tomonlama koʻp bosqichli yondashuvi, oʻquvchining muammolarini hal qilishda ularning harakatlarining oʻzaro taʼsiri va izchilligi; taʼlim jarayonining barcha ishtirokchilarining bu jarayonda ishtirok etishi.

Uzluksizlik. Bu tamoyil oʻquvchi va uning ota-onasini kafolatlaydi (qonuniy vakillar) muammo hal qilinmaguncha yoki uning echimiga yondashuv aniqlanmaguncha yordamning uzluksizligi. Yordamning tavsiya xarakteri. Bu Tamoyil nogiron oʻquvchilarning ota-onalarining (qonuniy vakillarining) oʻquvchilar huquqlari va manfaatlarini himoya qilish boʻyicha qonun bilan kafolatlangan huquqlariga rioya etilishini, shu jumladan nogiron oʻquvchilarni yuborish (oʻtkazish) masalasini ota-onalar (qonuniy vakillar) bilan majburiy muvofiqlashtirishni taʼminlaydi. birlashgan yoʻnaltirilgan guruhlariga. Ish joylari boshlangʻich sinfdagi korreksion ishlari dasturi oʻzaro bogʻliq sohalarni oʻz ichiga oladi. Bu yoʻnalishlar uning asosiy mazmunini aks ettiradi: Diagnostika ishlari nogiron oʻquvchilarni oʻz vaqtida aniqlashni, ularni har tomonlama koʻrikdan oʻtkazishni va ularga taqdim etish boʻyicha tavsiyalar tayyorlashni taʼminlaydi psixologik va tibbiy taʼlim sinfi sharoitida pedagogik yordam; Korreksion-tarbiyaviy ishlar boshlangʻich sinfida taʼlim mazmunini oʻzlashtirishga va nogiron oʻquvchilarning kamchiliklarini korreksionga oʻz vaqtida ixtisoslashtirilgan yordam beradi, kommunikativ, tartibga solish, shaxsiy, kognitiv koʻnikmalarini shakllantirishga yordam beradi; Maslahatlashuv ishlari nogiron oʻquvchilar va ularning oilalariga psixologik psixologiyani amalga oshirish masalalari boʻyicha maxsus yordamning uzluksizligini taʼminlaydi pedagogik shartlar oʻquvchilarni oʻqitish, oʻqitish, korreksion, rivojlantirish va ijtimoiylashtirish; Axborot-maʼrifiy ishlar nogiron oʻquvchilar, ularning ota-onalari (qonuniy vakillari) va pedagogik xodimlar uchun oʻquv jarayonining oʻziga xos xususiyatlari bilan bogʻliq masalalar boʻyicha tushuntirish ishlariga qaratilgan.

Tarkibning oʻziga xos xususiyati diagnostika ishlari quyidagilarni oʻz ichiga oladi:

Nogiron oʻquvchilarni oʻz vaqtida aniqlash;

Erta oʻquvchining birinchi kunlaridan boshlab rivojlanish nuqsonlarini

Tashxislash va moslashishdagi qiyinchiliklar sabablarini tahlil qilish;

Turli sohalardagi mutaxassislarning diagnostic maʼlumotlari asosida oʻquvchi haqida keng qamrovli maʼlumot toʻplash;

Nogiron oʻquvchining haqiqiy va proksimal rivojlanish zonasi darajasini aniqlash, uning zaxira qobiliyatini aniqlash;

Oʻquvchilarning hissiy-irodaviy sohasi va shaxsiy xususiyatlarining rivojlanishini oʻrganish;

Rivojlanishning ijtimoiy holati va sharoitlarini o'rganish oilaviy ta'lim nogiron o'quvchilar;

Nogiron o'quvchining moslashish qobiliyatini va ijtimoiy lashuv darajasini o'rganish;

O'quvchining rivojlanish darajasi va dinamikasi bo'yicha mutaxassislarning tizimli ko'p tomonlama nazorati;

Korreksion-tarbiyaviy ishlarning muvaffaqiyati tahlili.

Korreksion-tarbiyalash ishlari quyidagilarni o'z ichiga oladi. Nogiron o'quvchini uning maxsus ehtiyojlariga muvofiq rivojlanishi uchun maqbul bo'lgan korreksion dasturlari usullari va o'qitish usullarini tanlash;

Rivojlanish buzilishi va o'quv qiyinchiliklarini bartaraf etish uchun zarur bo'lgan individual va guruhli korreksion-tarbiyaviy darslar mutaxassislari tomonidan tashkil etish va o'tkazish maqsadga muvofiq.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Suntsova, A.S. Inklyuziv ta'limning nazariyalari va texnologiyalari: o'quv qo'llanma.-Izhevsk:Udmurt universiteti,2013yil.
2. O'qituvchining kasbiy standarti.-Rossiya Federatsiyasi Mehnat va aholini ijtimoiy muhofaza qilish vazirligining 2013yil 18oktyabrdagi 544n-son buyrug'i
3. Rivojlanish kasalliklarining oldini olish, diagnostikasi va korreksion / Ed. Lynskoy M.I., Pokrovskaya Yu.A. - M.: LOGOMAG, 2012. - 284 p.
4. Akramova, X. (2020). Коррекционно-педагогические обобщенности формирования навыков здорового образа жизни у детей с умственной отсталостью в семейных условиях. *Архив Научных Публикаций JSPI*,15(1). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/918